

Vlaams
Parlement

stuk **724** (2010-2011) – Nr. 2
ingediend op 13 december 2010 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

betreffende de rechtenverkenner

Verslag

namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid,
Gezin en Armoedebeleid
uitgebracht door de dames Lies Jans en Katrien Schryvers

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Tom Dehaene.

Vaste leden:

de heer Tom Dehaene, de dames Cindy Franssen, Vera Jans, Katrien Schryvers;
mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack;
de heer Peter Gysbrechts, mevrouw Vera Van der Borght;
de heer John Crombez, mevrouw Mia De Vits;
de dames Lies Jans, Helga Stevens;
mevrouw Ulla Werbrouck;
mevrouw Mieke Vogels.

Plaatsvervangers:

de dames Sonja Claes, Griet Coppé, Kathleen Helsen, Tinne Rombouts;
de dames Gerda Van Steenberge, Linda Vissers, de heer Wim Wienen;
de dames Gwenny De Vroe, Lydia Peeters;
mevrouw Else De Wachter, de heer Bart Van Malderen;
de dames Danielle Godderis-T'Jonck, Goedele Vermeiren;
de heer Jurgen Verstrepen;
de heer Bart Caron.

Stukken in het dossier

724 (2010-2011) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Toelichting door de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin	4
1.1. Situering	4
1.2. Strekking van het ontwerp	4
1.3. Waarom een apart decreet?	4
2. Algemene bespreking	4
3. Artikelsgewijze bespreking	6
4. Stemming	7
Bijlage: Enkele cijfers over het gebruik van de rechtenverkenner	9

Op dinsdag 7 december 2010 besprak de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebeleid het ontwerp van decreet betreffende de rechtenverkenner.

1. Toelichting door de heer Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

1.1. *Situering*

De rechtenverkenner is ontstaan in 2006 vanuit de vaststelling dat mensen niet altijd hun rechten kennen en zo uit de boot vallen, wat zeker voor de meest kwetsbaren geldt. De rechtenverkenner kan worden gesitueerd in de doelstelling van een Vlaamse sociale bescherming. Kennis van de rechten is essentieel om er ook gebruik van te maken, zeker daar waar een automatische toekenning (nog) niet mogelijk is.

1.2. *Strekking van het ontwerp*

Dit ontwerp van decreet geeft de rechtenverkenner een wettelijke basis en maakt het mogelijk om voor het invullen van het persoonlijke profiel een beroep te doen op gegevens in bestaande databanken. Uit een evaluatie van de rechtenverkenner was immers gebleken dat het invullen van een persoonlijk profiel om informatie op maat van de gebruiker te krijgen, vaak tijdrovend was.

Deze wettelijke basis moet het mogelijk maken dat de burger op elektronische wijze gebruik kan maken van de bij de overheid bekende gegevens, beschikbaar in authentieke gegevensbronnen. Deze gegevensuitwisseling moet in overeenstemming zijn met de privacyreglementering, wat inhoudt dat (1) de burger zijn toestemming moet geven voor het ophalen en verwerken van die gegevens, (2) de gegevensverzameling beperkt moet zijn tot gegevens die nodig zijn om uit te maken of een burger voldoet aan de voorwaarden voor verschillende rechten en (3) de gegevens niet langer mogen worden bewaard dan nodig.

1.3. *Waarom een apart decreet?*

Aanvankelijk was de wettelijke basis voor de rechtenverkenner opgenomen in het decreet van 19 maart 2004 betreffende het lokaal sociaal beleid. De Raad van State merkte op dat het decreet uitgebouwd is door de Vlaamse overheid en een ruimere scope heeft dan lokaal sociaal beleid. Om die reden werd een apart decreet gemaakt.

Het is de doelstelling om deze bepalingen over te hevelen naar het toekomstige decreet op de Vlaamse sociale bescherming, maar aangezien het ontwerp van decreet reeds de hele adviesprocedure had doorlopen is ervoor geopteerd om de decretale basis eerst te laten goedkeuren om het later in het toekomstige decreet op de Vlaamse sociale bescherming in te voegen.

2. Algemene bespreking

Mevrouw *Vera Van der Borgh*t vindt het een goede zaak dat dit ontwerp van decreet is ingediend. Ze sluit zich aan bij de gunstige adviezen bij dit ontwerp van decreet. Het ontwerp van decreet bouwt voort op de bestaande situatie. Het ontwerp van decreet zorgt ervoor dat telkens een burger persoonlijke gegevens moet doorgeven, hij/zij kan verwijzen naar de informatie waarover de overheid reeds beschikt.

De spreekster vraagt de minister wanneer het systeem operationeel wordt en welke gegevensbronnen het systeem zal kunnen raadplegen. Het lijkt aangewezen dat het systeem ook een beroep kan doen op federale gegevens.

Het regeerakkoord bevat een afspraak over de automatische toekenning van rechten. De spreekster benadrukt het belang van deze afspraak voor mensen in armoede, en vraagt de

minister wanneer de automatische toekenning een feit zal zijn. Ze wijst op de complexiteit van de operatie. Verschillende overheden zijn immers betrokken. Binnen de Vlaamse bevoegdheden moet het wel mogelijk zijn om binnen afzienbare tijd de nodige stappen te zetten. Onder meer de Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid vraagt alle rechten te inventariseren. Tegelijk moet de overheid ervoor zorgen dat alle rechten effectueerbaar zijn.

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer dringt aan op een krachtig authenticatiemiddel zoals de elektronische identiteitskaart. De spreekster vraagt de minister of er argumenten zijn om geen gebruik te maken van de elektronische identiteitskaart. Daarnaast wijst de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer erop dat koppeling of uitwisseling van gegevens enkel kan mits het bevoegde sectorale comité ermee instemt. De spreekster wil vernemen hoe de minister tegemoet zal komen aan deze opmerking.

Mevrouw *Cindy Franssen* is groot voorstander van een decretaal kader voor de rechtenverkenner. De Strategische Adviesraad voor het Vlaamse Welzijns-, Gezondheids- en Gezinsbeleid vraagt een lijst van alle grondrechten die automatisch kunnen worden toegekend. De spreekster zegt dat zij dezelfde vraag heeft gesteld aan minister Lieten tijdens de bespreking van de begroting voor 2011 (*Parl. St.* VI. Parl. 2010-11, nr. 15/J). De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) adviseert gunstig.

Het lid wijst op het belang van informatieverstrekking. Omdat mensen in armoede bijvoorbeeld heel vaak niet weten waar ze recht op hebben, is dit ontwerp van decreet een (noodzakelijke) stap in de richting van de automatische toekenning van rechten.

Er resten nog enkele uitdagingen. De burger moet geïnformeerd worden over de rechtenverkenner. Daarnaast moet de rechtenverkenner dankzij continue aanpassingen, voortdurend actueel blijven. Ten slotte moet de rechtenverkenner zowel voor extern als voor intern gebruik gebruiksvriendelijk zijn.

Mevrouw *Lies Jans* zegt dat dit ontwerp van decreet een bijdrage levert aan de ontsluiting van informatie voor alle burgers. Belangrijk daarbij is dat iedereen geïnformeerd wordt over de rechtenverkenner, en dat de rechtenverkenner een gebruiksvriendelijk systeem wordt.

De verschillende overheden moeten gegevens onderling uitwisselen. Het digitaal sociaal huis speelt daarin een rol. De spreekster vraagt of de minister een beeld kan schetsen van de mate waarin de verschillende OCMW's meewerken. Voorts wil ze vernemen wie toeziet op de gegevens die lokale besturen aanleveren.

Dit ontwerp van decreet is een stap in de richting van de automatische toekenning van rechten. Het valt vaak voor dat mensen in de problemen raken omdat ze te laat vernemen op welke hulp ze recht hebben.

Mevrouw *Else De Wachter* staat achter dit ontwerp van decreet. De creatie van een rechtenverkenner is een positieve zaak, maar het is belangrijk dat de rechtenverkenner voldoende bekendheid geniet. De spreekster wijst op de rol die lokale actoren daarin kunnen spelen. De lokale overheid is vaak de eerste partner waarmee mensen in armoede in contact komen.

– Antwoord van de minister

Minister *Jo Vandeurzen* antwoordt dat de rechtenverkenner reeds bestaat en automatisch wordt geactualiseerd met onder andere informatie die elk lokaal bestuur eraan heeft toegevoegd. De lokale besturen die dat nog niet hebben gedaan, worden jaarlijks uitgeno-

digd. Hulpverleners maken actief gebruik van de rechtenverkenner. De hulpverleners hebben de rechtenverkenner reeds doorgelicht aan de hand van enkele testcases. Voorts is een beperkte gebruikersenquête uitgevoerd.

Van zodra het ontwerp van decreet is goedgekeurd, zal werk worden gemaakt van de uitvoeringsbesluiten. In de loop van 2011 wordt de rechtenverkenner gekoppeld aan de Vlaamse Infolijn om alle wijzigingen snel te integreren. Daarnaast wordt geprobeerd om de rechtenverkenner te koppelen aan de interbestuurlijke producten- en dienstencatalogus, en aan de interprovinciale sociale kaart.

Afhankelijk van het type recht zal een andere gebruikers- of toegangsprocedure gelden. De toegang tot een aantal databanken is bijvoorbeeld beperkt tot enkele gebruikersgroepen. Wie toegang vraagt tot zo'n databank, moet de geldende privacyprocedures respecteren. Deze opmerking van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer, doet geen afbreuk aan haar positief advies over het ontwerp van decreet.

De minister beaamt dat dit ontwerp van decreet een (Vlaamse) stap is in de richting van een meer automatische toekenning van rechten. Het is evident dat Vlaanderen niet kan beslissen over de automatische toekenning van rechten die door de federale overheid worden verleend.

Mevrouw *Vera Van der Borgh* vraagt de minister of de Vlaamse rechten op korte termijn automatisch toegekend zullen worden. Aangezien heel wat overleg is voorafgegaan aan dit ontwerp van decreet, moet de minister een idee hebben van de timing. Mevrouw *Cindy Franssen* wijst haar op de aan minister Lieten gevraagde inventaris (*Parl. St. Vl. Parl.* 2010-11, nr. 15/J).

Minister *Jo Vandeurzen* antwoordt dat er geen brede consultatie is gevoerd met alle mogelijke actoren. De rechtenverkenner kan gebruiksvriendelijker gemaakt worden door eenmalige gegevensregistratie. Er is geopteerd dit bij decreet te regelen na opmerkingen van de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer. De rechtenverkenner is een stap in de richting van de automatische toekenning van rechten omdat het een instrument is dat nagaat over welke rechten iemand beschikt. Het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin levert inspanningen om op termijn bijvoorbeeld voor bepaalde categorieën van rechthebbenden de zorgverzekering automatisch te kunnen toekennen.

3. Artikelsgewijze bespreking

Artikel 1

Artikel 1 wordt zonder opmerkingen unaniem met 11 stemmen aangenomen.

Artikel 2

Artikel 2 wordt zonder opmerkingen unaniem met 11 stemmen aangenomen.

Artikel 3

Artikel 3 wordt zonder opmerkingen unaniem met 11 stemmen aangenomen.

4. Stemming

Het ontwerp van decreet wordt unaniem met 11 stemmen aangenomen.

Tom DEHAENE,
voorzitter

Lies JANS
Katrien SCHRYVERS,
verslaggevers

BIJLAGE:

Enkele cijfers over het gebruik van de rechtenverkenner

Enkele cijfers over het gebruik van de rechtenverkenner

- Bezoekersstatistieken rechtenverkenner: in januari 2010 waren er 9.112 unieke bezoekers / 12.180 bezoeken.

Maand	Unieke bezoekers	Bezoeken	Pagina's	Hits
gemiddelde 2007	2.593	3.683	30.864	214.910
gemiddelde 2008	4.252	7.027	246.695	640.808
gemiddelde 2009	6.701	12.177	250.855	714.101
januari 2009	6.458	9.449	235.762	783.892
januari 2010	9.112	12.180	458.805	993.774

- Sociale voordelen online (11 mei 2009):

	<i>Aantal besturen</i>	<i>Aantal rechten</i>
Federale fiches		95
Vlaamse fiches		52
Provinciale fiches	5	19
Lokale fiches	232	1.365
TOTAAL		1.531